

Преброяване на стадото

Прекрасната притча за изгубената овца ни изправя пред един чисто технически проблем. Едва ли на мнозина от нас се е налагало да преброяват сто овце. Ние сме селски народ и всички идваме от село и лесно можем да си припомним картината на стадо, овчар, кошара и прочие. Дори и да не сме пасли никога овце, не е трудно да си представим, че такава задача никак не е проста. Първо, ще ни е много трудно да сме сигурни една овца вече броена ли е или не. Второ, ще ни е трудно да запомним докъде сме стигнали, ако нещо ни разсее. Дори да успеем да принудим овцете да минават дисциплинирано една по една покрай нас и броените да застават далеч от неброените, ще се чудим до къде бяхме стигнали – до петдесет и три или петдесет и четири, примерно. Трето, самите овце никак няма да ни помагат. Тях изобщо не ги интересува какво сме решили да правим. Те нямат понятие от това колко многобройно е стадото им и кой е решил да узнае колко овце има. Много е трудно да ги заставим да спазват някакъв ред, за да можем да ги броим.

След това малко странно начало нека минем към същността. А тя е, че е много трудно да държиш под око едно доста голямо множество от живи същества, да знаеш колко точно са и на кое каква идея му е шукнала да тръгне нанякъде. Овцете са символ на глупостта и е трудно да се работи с тях. Но ние, хората, като сме символ на разума и реда, по-лесно ли е да бъдем водени и преброявани?

Ние не обичаме да бъдем броени като стадо. Но ни броят все пак и нищо не можем да направим. Всеки от нас си има номер. В България това се нарича единен граждански номер или прословутото ЕГН. Когато отидем в някое учреждение, ни питат как се казваме, но само от учтивост. Това, което в действителност ги интересува, е ЕГН-то. Не е важно как се казваш, а какво ти е номерчето. Много хора могат да се казват Иван, но всеки Иван си има егене и по него се отличава от останалите. Броят ни като граждани на дадена държава, като войници, като ученици, като пациенти и прочие. Няма къде да избягаме от броенето.

Въпросът не е толкова кой ни брои, а с каква цел. Във 2Царе 24 има една история за преброяването, което цар Давид предприе. Бог силно се разгневи на тази негова идея. Защо? Какво лошо имаше в това един цар да знае колко хора има в неговата държава и колко от тях са годни да станат войници, когато се наложи? Лошото беше в това, че по този начин Давид отне на Бога ръководството над Божия народ и го пое в свои ръце. По този начин Давид даде да се разбере, че изобщо не разчита на Божията закрила, а единствено на оръжието и армията си.

Вярващите хора не бива да бъдат преброители. Църквата не е статистическа организация, която знае всички данни. Когато питаме нещо за някоя църква, първият ни въпрос е колко хора има там. И като чуем цифрата, си правим съответните изводи. Ако са много хора, решаваме, че това е истинска църква. А ако са малко, се отнасяме твърде пренебрежително. Преброяването се извършва първо в световен мащаб. Постоянно чуваме данни колко християни има по света, колко от тях са католици, протестанти, православни. Самите отделни разклонения на християнството се преброяват – в България имало еди-колко си милиона православни (къде ли са тези милиони християни и защо ли са така невидими, а виждаме само безбожие и неправда, но нейсе...) Ние, протестантите, също много обичаме преброяването. Толкова са баптисти, толкова харизматици, толкова реформирани и т.н. (Далеч съм от мисълта, че количеството няма никакво значение. Напротив, има огромно значение, защото спасението има стойност тогава, когато бъде приемано с вяра. Ако хората го отхвърлят, с това те лишават от смисъл Христовата жертва. Христос не е умрял на кръста, за да отхвърлят хората Неговата благодат, а да я приемат и да се спасяват. Нека ясно кажем,

че който не приема жертвата на Христос и произтичащото от нея спасение, Го превръща в един наивник, умрял напразно. А Христос не е наивник. Той не заслужава да бъде обиждан по такъв начин. Никой няма да бъде невинен, ако си е позволил да Го смята за безсмислена жертва.) Преброяването не е обичайна практика за живата, дейна църква. Пример за това ни дава ранната църква, която се явява образец за подражание. Веднъж се съобщава: „И в същия ден се присъединиха около три хиляди души” (Деян.2:41). После се добавя сведението: „И броят на повярвалите мъже достигна до пет хиляди души” (Деян.4:4). И дотук с цифрите. По-нататък вече не се споменават числа. Само се казва: „И Божието учение растеше и броят на учениците в Ерусалим се умножаваше твърде много” (Деяния 6:7). Очевидно никой не се занимаваше със статистика. Вярващите имаха по-важна работа от това да пресмятат колко са. Дори и цифрите, които са дадени, не са точни, а приблизителни. Никой нямаше намерение да командва: „Строй се! Преброй се!” Такива команди може да се чуят в казармата, но не и в църквата.

Църквата обича да брой и парите, които има. Толкова приходи, толкова разходи, на печалба сме или на загуба. Богатата църква е щастлива и уверено гледа напред. Счетоводителите тракат с калкулаторите и потриват ръце; касиерите внимателно кътат големите ключове на големите каси. Но нали помним какво казва Господ Исус за Лаодикийската църква? Упрекна я точно за нейното самодоволство от голямото богатство и ѝ разкри истинската картина, която беше точно противоположна на тая, която тя си представяше: това беше една много, много бедна църква. Църквата не бива да бъде богата. Изразът „богата църква” е оксиморон, т.е. невъзможно съчетание, като „дървено желязо”. Една институция може да бъде или богата, или църква, но не и двете едновременно. Да си богат значи да имаш някакви средства, които са сложени някъде (било в банка, в сейф, в буркани и т.н.) и при нужда можеш да разполагаш с тях. Всичко, което има, църквата трябва да го инвестира в хората – след като има толкова много нуждаещи се, църквата не може да си позволява да къта пари тук и там и да ги пази кой знае за какво. В края на краищата ние вярваме в Божия промисъл във всички насоки, в това число и по отношение на парите.

Но нека се върнем на преброяването на овцете, за което става дума в притчата. Неговата цел беше съвсем друга. Овчарят преброяваше овцете не за да види с какво разполага, колко вълна може да настриже, колко мляко да издои и колко тона месо ще получи, а от грижа за тях. Той знаеше, че е отговорен за сигурността на всяка овца. Самата овца няма нужната интелигентност да се опази. Тя има нужда от овчар. И го има. Овчарят не си жали труда постоянно да преброява овцете и да е наясно във всеки момент всички ли са налице или някоя е тръгнала нанякъде. А това, както вече казахме, не е съвсем лесна работа.

Не е лесно да знае нашият Пастир къде е всяка от Неговите милиони овце. Той трябва да има свръхестествени способности, за да разбере дали всички са налице и в безопасност при Него. И ги има. От Негова страна можем да бъдем сигурни, че всичко е наред. Остава и от наша страна всичко да е наред. Да не се отклоняваме от стадото и да помагаме на нашия Пастир да ни преброява по-лесно, като не щъкаме насам-натам, а стоим там, където ни се казва.

Ние трябва да поддържаме на ниво съзнанието, че сме част от едно духовно семейство, което се оглавява от нашия Господ и Спасител. Не сме сами, не сме свободни да правим каквото ни хрумне и каквото ни диктуват страстите на момента. Това последното е характерно за светските хора. Те смятат личната си свобода за нещо свещено и неприкосновено. И с право. Всеки трябва да бъде свободен. Но с уговорката, че абсолютна свобода няма. Свободата винаги е относителна. Винаги има някой или нещо, които ни задължават с нещо. Родителите имат деца, учениците имат учители,

работниците имат началници и т.н. Стремехът да не си обвързан с никого и нищо не е нищо друго, освен обикновен егоизъм. Нашето призвание като хора и особено като вярващи е да се обвързваме с повече хора, да им помагаме, да ги насърчаваме, да споделяме с тях всичко, което имаме. Това е рецептата за щастлив и осмислен живот. Егоизмът може да ни направи богати, но не и щастливи. Може да ни осигури свободно време, но не и приятели. Може да ни осигури кариера, но не и смисъл на живота. Бедата на съвременните хора е в заблудата, че могат да бъдат напълно свободни. Че не искат никой да им се бърка в живота. Тази свобода ги превръща в роби на самите себе си. Няма по-голямо нещастие да смяташ всички останали за досадни натрапници и да правиш всичко, за да ги махнеш от живота си.

Контролът на Пастира над нашия живот е за наше добро. Ние нямаме нужния капацитет да се опазваме от всички рискове и капани, заложиени по пътя ни. Ето някои ограничения, характерни за човешката природа:

1. Нашите сетива са много малко, за да ни разкрият цялостната картина за света, както стана дума миналата неделя. Бихме желали да имаме повече сетива, за да разбираме повече какво да правим. Но нямаме. Става ни ясно колко ценни са сетивата едва когато изгубим някое от тях. Примерно ако изгубим зрението си (което вероятно е най-голямата беда, която може да ни сполети), разбираме колко сме били щастливи да имаме очи. Това ни показва как би бил променен животът ни, ако имахме, примерно, не пет, а шест сетива. Ако можехме да летим като птиците и да плуваме като рибите, щяхме да водим много по-висококачествен живот. Но не можем. Толкова ни е дадено. Трябва да се задоволим с това. Можем да летим със самолети и да плаваме с кораби, само че трябва да платим доста пари.

2. Нашият разум е твърде ограничен, за да можем със сигурност да му се доверим. Имаме известни възможности, но те са много малки. В състояние сме да преценим какъв ще е резултатът, ако направим така, а не иначе, но само донякъде. Зависими сме от много фактори и всеки един от тях може тотално да обърка сметките ни.

3. Нашите емоции са твърде силни и трудни за овладяване. Осъзнаваме колко вредно е да реагираме бурно, когато трябва да се въздържим, но не можем да се противопоставим. Чувствата са по-силни. Сърцето побеждава разума.

4. Нашият опит е много малък. Научаваме се някои неща, но много други ни остават неизвестни. Чували сме от по-възрастните, че това не е добро или онова е за препоръчване, но не им вярваме. Особено в наше време хората стават все по-самонадеяни и не обръщат внимание на опита на предишните поколения. Смятат, че ония са били старомодни и глупави, защото не са имали нашите играчки. Идва време, когато разбираме, че сме сбъркали, като сме ги подценявали. Но вече е късно. Грешката е направена. Няма връщане назад. А в много случаи дори не искаме да признаем, че не сме чак толкова умни и продължаваме да грешим.

Има още много ограничения, които няма да изброяваме, защото би отнело твърде много време. Но и споменатите са достатъчно, за да ни покажат собственото ни безсилие и голямата ни нужда от ръководство, напътствие, защита, съвет. Такива неща можем да получим само ако си стоим в стадото и не затрудняваме нашия Пастир с безумни бягства.

Както ни става ясно какво голямо благо е здравето едва когато го изгубим, така и става ясно колко е хубаво да сме при Господа едва когато избягаме от Него. Възможно е вярващите да живеят с мисълта, че изтърват нещо много хубаво, когато стоят в Христовото стадо и си представят, че ако са останали в света биха получили много повече приятни емоции и животът им би бил далеч по-интересен. Това е голяма заблуда. Светът изглежда изключително щедър, но всъщност е много стиснат. Той

прилича на рекламите, които ни обсипват с примамливи обещания, но всичко това е много далеч от действителността. Животът в света съвсем не е толкова интересен и забавен, както изглежда. Да си в света съвсем не значи щастлив и пълен с приключения живот. Дяволът не жали сили и средства да ни убеди в обратното и да ни внуши, че ако се върнем в света, ще ни бъде разстлан червеният килим и ще получим „Оскар“ за цялостен принос към щастието на човечеството. Ап. Петър е доста остър към такива решения и казва: „По-добре би било за тях да не бяха познали пътя на правдата, отколкото след като са го познали, да се отвърнат” (2Петр.2:21). И в следващия стих добавя доста цветисти определения за такива хора.

Насърчителното е, че Добрият Пастир не се оплаква от Своето стадо и от вироглавите си овце. Той не казва нито дума в техен упрек. Не споменава, че когато намери изгубената овца, първо ѝ хвърля един хубав бой, за да се научи вече да не прави така. Не я бие и после, когато се прибере в кошарата, за да видят другите и да си вземат поука. Той знае, че овцата е глупава и не може да се очаква много от нея. Не си прави илюзията, че един ден овцете ще поумнеят и повече няма да бягат от стадото. Когато е станал овчар, си е направил сметката, че така ще бъде. Разликата между нас и нашия Господ винаги ще бъде безкрайно голяма. Той винаги ще е безкрайно по-свят и мъдър от нас. А ние винаги ще можем да сме сигурни, че имаме на небето Един, Който познава естеството ни и ни приема с всичките ни ограничения. Винаги ще ни търси, когато избягаме. Винаги ще продължава да ни смята за част от стадото си. И не само това, но и когато ни намери, ще бъде радостен. Това е изразено по един много мил начин в притчата: „И като намери овцата, вдига я на раменете си радостен” (5). И не само това, но и организира празник. Неговите съседи и приятели трябва да узнаят какво е станало и да споделят радостта му. (Не е казано, че този празник включва богата трапеза, но не е трудно да си представим, че и такава има. Което означава, че на трапезата има месо, тоест някоя друга овца трябва да бъде заклана заради това, че изгубената е била намерена. Би било много странно и даже малко извратено да заколиш точно овцата, която е била изгубена, за да изразиш радостта от това, че тя е била намерена. Тази подробност ни показва, че притчата като начин на изразяване има и своите слабости и на дадено място трябва да спрем с въпросите.)

Нека улесняваме нашия Пастир, като стоим в стадото и позволяваме да бъдем преброявани! Няма нищо обидно в това, няма нищо, което да отнема свободата ни. Нашето място е там, а не в пуцинаците на света, където ще станем лесна плячка на хищници и измамници. Това е мястото на сигурност, мир и утеха.